

medtages i dette lovforslag, men afventer de ændringer i reglerne, som må forventes at blive vedtaget med ikrafttræden den 1. januar 1996.

11.1. De gældende regler

Børn og unge under 18 år er ifølge myndighedslovens § 1 umyndige og betegnes som mindreårige, og dette gælder også, selv om den unge under 18 år har indgået ægteskab. Umyndigheden indebærer, at børn og unge i vidt omfang ikke har mulighed for på egen hånd at bestemme over egne retsforhold, herunder deres økonomiske forhold.

Mindreårige kan således efter myndighedslovens § 34 ikke selv råde over deres formue eller forpligte sig ved retshandler, medmindre andet udtrykkeligt er bestemt. Dette indebærer, at mindreåriges aftaler som hovedregel er ugyldige og dermed ikke forpligtende for dem. Som det fremgår af myndighedslovens § 34, er der dog en række undtagelser herfra.

Myndighedslovens § 34 omfatter kun aftaler, der indebærer forpligtelser for den mindreårige. En mindreårige kan derfor på egen hånd indgå rent erhvervende retshandler, dvs. aftaler, som overhovedet ikke forpligter den mindreårige, f.eks. om at modtage en pengegave. Endvidere kan den mindreårige efter de gældende regler i myndighedslovens § 39 og § 40 selv råde over, hvad der er erhvervet ved egen virksomhed efter det fyldte 15. år, samt hvad den mindreårige har modtaget ved gave eller testamente med vilkår om, at det er til den mindreåriges egen rådighed.

I øvrigt har der i praksis dannet sig en særlig regel, den såkaldte pengeregulering, hvorefter den mindreåriges kontante betaling med penge, der tilhører den mindreårige, men som den mindreårige ikke selv kan råde over, indebærer, at modtageren af pengene erhverver ejendomsret over beløbet, medmindre denne vidste eller burde vide besked om betalerens mindreårighed og dennes manglende ret til at råde over pengene.

For unge under 18 år, der er gift, gælder ifølge lov om ægteskabets retsvirkninger særlige regler, der giver den mindreårige mulighed for at indgå forpligtende aftaler til fyldestgørelse af den daglige husholdning og børnenes fornødenheder. En gift mindreårige kan endvidere efter myndighedslovens § 35, stk. 1, selv træffe bestemmelse om indgåelse og ophævelse af aftaler om tjeneste og arbejde.

Hvis en mindreårige selv indgår en aftale, som ligger uden for dennes mulighed for at forpligte sig ved retshandler, bliver aftalen som hovedregel ugyldig. Regler om det økonomiske opgør som følge heraf findes i myndighedslovens § 43 og § 44.

En ugyldig aftale kan dog blive gyldig, hvis den pågældende efter at være blevet myndig giver tilsagn om at anse sig for bundet af aftalen, eller hvis værger efterfølgende godkender aftalen.

For mindreårige findes forskellige *typer af værgemål*. Om ad hoc værgemål, hvor værger kun beskik-

kes til at udføre et nærmere afgrænset hverv, henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 12 om særlige værgere. Der beskrives også de gældende regler om testamentsværger, hvis opgave er begrænset til at forvalte en bestemt formue, som den mindreårige har modtaget ved arv.

De nævnte særlige former for værgemål er imidlertid af meget begrænset praktisk betydning, idet de kun forekommer sjældent. Af langt større betydning er de værgemål, hvor værger fungerer permanent og enten samtidig er indehaver af forældremyndigheden eller er beskikket til at fungere som værgere i stedet for forældremyndighedens indehaver.

For langt de fleste børn og unge under 18 år er indehaveren af forældremyndigheden samtidig værgere, jf. den gældende regel i myndighedslovens § 29, stk. 1, 1. pkt. Har forældrene fælles forældremyndighed, er de ifølge myndighedslovens § 29, stk. 1, 3. pkt., begge værgere. Dette gælder dog ikke, hvis den ene af forældrene er umyndig, dvs. under 18 år eller umyndiggjort, eller er under lavværgemål. I så fald er den anden af forældrene værgere alene. Har kun den ene af forældrene forældremyndigheden, er denne værgere alene. Tillægges forældremyndigheden tredjemand, følger værgemålet forældremyndigheden.

Forældremyndighedens indehaver indtræder automatisk uden beskikkelse i værgemålet og har ubetinget pligt til at være værgere, jf. myndighedslovens § 29, stk. 4.

Er begge forældrene værgere, optræder de i forening, men kan efter myndighedslovens § 50 a, stk. 1, give hinanden fuldmagt til at udøve værgemålet alene. Hver af dem kan dog normalt efter bestemmelserne i myndighedslovens § 50 a, stk. 2 og 3, modtage ydelser fra tredjemand, eller, hvis den anden af forældrene er midlertidigt forhindret, bestemme på egen hånd, hvis en afgørelse ikke kan udsættes. Opstår der uenighed mellem forældre, der begge er værgere, kan spørgsmålet indbringes for Civilretsdirektoratet.

Værgemålet for en mindreårige kan også varetages af en person, der ikke samtidig er indehaver af forældremyndigheden, jf. myndighedslovens § 29, stk. 3. Dette bliver aktuelt, hvis forældremyndighedens indehaver ikke kan udøve værgemålet på grund af umyndighed, lavværgemål eller fratagelse af dette, enten fordi den pågældende har forældremyndigheden alene, eller fordi hindringer som de nævnte foreligger for begge indehavere. Beskikkelsen foretages af statsamtet, og der beskikkes kun én person som værgere. Beskikkelser af denne art forekommer i praksis kun sjældent, bl.a. fordi der i tilfælde, hvor forældre for en periode eller i længere tid er forhindret i at fungere som værgere, også typisk er behov for at udpege en ny indehaver af forældremyndigheden, som i givet fald også bliver værgere.

Mindreåriges værgere står under *tilsyn* af statsamtterne, hvis afgørelser vedrørende værgemålet kan indbringes for Civilretsdirektoratet, der er den øver-